

1. Nom del projecte.

Traços de vida. Taller d'escriptura creativa

2. Descripció breu del projecte (4-6 línies) fent referència a la seva aportació social.

El projecte *Traços de vida*, és un taller pensat per a fomentar la integració d'uns col·lectius vulnerables (joves amb discapacitat o problemes de salut mental), que per les seves característiques i discapacitats, presenten un alt risc d'exclusió social. A través de la lectura i l'escriptura ens poden endinsar en el seu món interior, i poder fer un treball terapèutic més directe. A més, fan ús de la biblioteca i surten del centre per realitzar una activitat comunitària, fent-se visibles a la societat.

3. Diagnosi prèvia i justificació del projecte, destacant el seu valor diferencial .

El projecte d'escriptura creativa va començar per la necessitat de realitzar a la biblioteca alguna activitat pensada per a joves amb problemes de salut mental entre 12 i 17 anys, per fomentar la lectura d'una manera creativa, fent de la biblioteca un lloc on tothom pugui trobar el seu espai i donar cabuda a un ventall d'usuaris el més gran possible.

En principi, es va posar en marxa amb la Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre, amb qui treballem des de l'any 2007. La Fundació ja tenia el públic al que volíem arribar i des de l'entitat, valoren molt positivament poder fer activitats comunitàries.

El projecte té un caràcter innovador, que pretén fomentar l'hàbit lector i potenciar el gust per la lectura, així com també, la creativitat, la imaginació i la expressió oral i escrita d'una forma lúdica i divertida, lluny de seguir els mètodes habituals.

Consta de dos blocs: un d'ESCRITURA i l'altre de LECTURA. El primer és un taller d'escriptura creativa a partir d'un joc de cartes. Hi ha diferents cartes amb personatges, característiques, accions, objectes màgics, paraules clau, emocions i valors. A partir de l'assignació, aleatòria o no, de les cartes, en grups o individualment, s'ha de confeccionar una història que més tard, es llegeix en veu alta a la resta de companys.

El segon bloc, el de la lectura, es planteja a partir de la selecció d'uns títols concrets que ens ajuden a treballar aquells aspectes que més interessin al grup. Normalment, ens basem en àlbums il·lustrats, que ens permeten llegir-los i comentar-los en una mateixa sessió. Els temes, s'elegeixen amb l'ajuda dels professionals de salut mental que acompanyen al grup. També es treballa amb materials recomanats per l'Associació de Lectura Fàcil.

Però és quan es posa en marxa el projecte que ens adonem que a través dels tallers d'escriptura creativa, podien fer un treball terapèutic amb els joves, ja que de forma inconscient, reflecteixen al paper molts elements de la seva realitat, deixant entreveure les seves pors, conflictes o inseguretats, i a la que era més difícil accedir per altres vies.

Després de tot els temps que portem amb l'activitat, ells mateixos han pogut dirigir algun taller d'escriptura creativa, de forma voluntària i sempre sota la supervisió d'un adult, en

activitats que s'organitzen a la ciutat com la Fira Solidària, el Nadal Jove, Sant Jordi... Treballen el compromís, la responsabilitat i s'impliquen en tasques de voluntariat i de caire social amb entusiasme.

4. Àmbits o Col·lectiu en risc d'exclusió social al qual es dirigeix el projecte.

Aquest és un projecte pensat per als membres del centre de salut mental de la Fundació Pere Mata de les Terres de l'Ebre i els del Centre Ocupacional i Escola d'Educació Especial Verge de la Cinta de la Fundació Mercè Pla.

Els usuaris (adolescents de 12 a 17 anys) de l'Hospital de dia infantojuvenil del centre de salut mental Pere Mata de les Terres de l'Ebre són joves molt diversos, per la varietat de patologies i característiques que presenten, i socialment vulnerables, ja que molts cops se senten exclosos del seu entorn més proper

Per l'altra banda, els usuaris del Centre Ocupacional i de l'Escola d'Educació Especial Verge de la Cinta de la Fundació Mercè Pla, amb discapacitats físiques i intel·lectuals.

En ambdós casos, ells són els protagonistes, els que elaboren les seves històries, i les comparteixen amb nosaltres i amb la resta de companys.

5. Objectius del projecte.

Objectius GENERALS:

- Promoure la integració social
- Vincular als usuaris en un recurs comunitari, com la biblioteca.
- Crear un espai d'intercanvi d'experiències enriquidor
- Afavorir l'expressió emocional mitjançant l'escriptura.
- Fomentar el plaer per la lectura i la descoberta de la biblioteca

Objectius ESPECÍFICS:

- Millorar i potenciar habilitats necessàries des de el punt de vista del rol social.
- Treballar l'adequació en diferents espais comunitaris.
- Potenciar el treball en equip. Fomentar la cohesió i millorar les habilitats d'interacció.
- Augmentar la creativitat per afavorir la capacitat de resolució de conflictes.
- Conèixer i identificar sentiments i emocions diverses a través de la lectura
- Fomentar la tolerància, el respecte i la confiança entre els membres d'un grup
- Millorar la cohesió i augmentant el sentiment de pertinença a un col·lectiu.
- Millorar i/o mantenir les habilitats de comunicació.

6. Línies estratègiques d'actuació, destacant com es contribueix a la cohesió i inclusió social i a pal·liar els desequilibris socials.

Foment a la lectura: promoure la igualtat d'oportunitats per accedir als llibres i la lectura, acostar-los als adolescents amb alguna malaltia mental o discapacitat. Amb 'Traços de vida' ho fem a partir de la creativitat.

Inclusió social: volem fomentar la funció social i el concepte de biblioteca com un espai d'aprenentatge i inserció social. Pensem que realitzar iniciatives fora del recinte del centre i interactuar amb altres institucions fa aquests col·lectius més visibles.

Cooperació amb altres agents: Ens agrada fer de la biblioteca un espai proper als ciutadans, per això cal col·laborar i cooperar amb altres organismes i institucions.

Biblioteca inclusiva. El Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya, impulsa el projecte 'Biblioteques inclusives' i des de la Central de Biblioteques de les Terres de l'Ebre s'inicia, l'any 2017, una col·laboració amb l'Institut Pere Mata i els Serveis Territorials de Cultura, per donar visibilitat als malalts mentals, amb activitats a set biblioteques públiques (entre les quals ens trobem). Fins ara s'han realitzat: Conta contes i tallers familiars, conferències i cinefòrum i col·loqui ACTIVA'T per la salut mental.

7. Fases de desenvolupament.

Des de la inauguració de la biblioteca Marcel·lí Domingo, l'any 2006, hem apostat per fer d'aquesta, un agent integrador, que fomenti la cohesió social i millori la qualitat de vida de la comunitat. Per això ja l'any 2007 es va començar a cooperar amb altres institucions amb les que hem elaborat projectes adequats a les seves necessitats. La Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre va ser una de les primeres amb les que es va establir contacte:

2007: presa de contacte i inici d'activitats dirigides a la biblioteca.

Curs 2008/09: Tallers quinzenals de fang i pintura amb monitora voluntària.

Curs 2009-10: (Introduïm la lectura) Tallers quinzenals de fang i lectura en veu alta. Participa un grup d'adults i un d'adolescents. Activitats amb dues monitores voluntàries

Curs 2010-11/2011-12: Activitats setmanals amb adults i adolescents (pintura, lectura en veu alta, fang...). Prova pilot del taller d'escriptura creativa.

Curs 2012-13: els adults venen tres setmanes al mes a la biblioteca, amb una voluntària i fan cine fòrum, pintura/fang i lectura dramatitzada. Els adolescents segueixen venint cada setmana i fan fang, lectura en veu alta, pintura, i seguim amb el taller d'escriptura creativa, com s'hi perfilen històries personals, anomenem "Traços de vida". Ja assisteixen dos grups. S'incorpora una dinamitzadora com a pla d'ocupació.

Curs 2013-14/ fins l'actualitat: el d'adults segueix el seu planning i els adolescents porten a terme, el ja consolidat projecte d'escriptura creativa *Traços de vida*. Assisteixen

setmanalment tres grups que van alternant les activitats al centre amb la participació en activitats comunitàries, que es realitzen a la biblioteca.

Curs 2018-19 Presentem el projecte a més centres i entitats: CPEE Sant Jordi (Jesús); associació d'integració Atzavar-Arrels; l'associació juvenil Obre't'Ebre i (CRAE) Coll de l'Alba.

8. Activitats, accions o serveis realitzats fins al moment.

- Fidelització amb la Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre, tant amb els adults (Centre de dia), com amb els adolescents (Hospital de dia) i amb la Fundació Mercè Pla.
- Visita a les instal·lacions de Ràdio Tortosa per gravar un programa per explicar el projecte i lectura en directe de dues històries per part dels usuaris
- Participació anual a la Fira Solidària, amb lectura de contes i des del 2013 amb la lectura de relats escrits per ells mateixos al taller de *Traços de vida*.
- Participació diada de Sant Jordi amb la lectura dels relats resultants del taller.
- Exposicions anuals amb tots els treballs realitzats cada curs.
- Des del 2016, per tancar les sessions del taller *Traços de vida*, es confecciona un llibre amb totes les històries col·lectives que s'han creat.
- Usuaris de la Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre formen part d'un programa de voluntariat amb la biblioteca on desenvolupen tasques molt diverses (internes i d'atenció al públic) que els ajuden a trencar els murs que sovint es creen.
- Presentació del projecte a la Fira Literària Joan Cid i Mulet a Jesús. Abril 2014.
- Participació a la Jornada 'Biblioteca pública i compromís social', realitzada a la biblioteca Pública de Tarragona per presentar 'Traços de vida. Juny 2017.

9. Agents amb els quals es col·labora.

- Fundació Pere Mata Terres de l'Ebre	- Fundació Mercè Pla
- Departament d'Ensenyament de les Terres de l'Ebre	- Central de Biblioteques de les Terres de l'Ebre
- Ràdio Tortosa	- Consorci per la Normalització Lingüística
- Amigues i amics de la UNESCO Tortosa	- Fundació ONCE Tarragona
- Associació Atzavara-arrels	- Associació Obre't'ebre
- Escola d'Educació Especial Sant Jordi	- CRAE Coll de l'Alba

10. Pla de comunicació i difusió.

En aquest cas, com que l'activitat ha estat pensada per a una col·lectivitat concreta, inicialment, s'ha contactat amb les diferents entitats a les que va especialment dirigit el projecte mitjançant correu electrònic, per telèfon i amb posteriors reunions.

A més la biblioteca fa servir els seus canals de difusió habituals per donar a conèixer el projecte a tots els ciutadans:

- Agenda d'activitats de la biblioteca i de l'Ajuntament de Tortosa
- Xarxes socials: Facebook, Twitter,...
- Ràdio municipal
- Butlletí d'informació trimestral que s'edita en paper i digitalment.

També, s'ha presentat el projecte a la Fira Literària Joan Cid i Mulet de Jesús (abril de 2014) i a la Jornada «Biblioteca pública i compromís social', a la B.P de Tarragona'. (Juny 2017).

11. Avaluació prevista o realitzada. Resultats obtinguts. Àmbits/accions a millorar.

Més de 310 joves entre 12 i 17 anys han pogut gaudir de l'activitat.

Fins al moment, valorem l'activitat molt positivament:

- Els usuaris coneixen i utilitzen els serveis bibliotecaris de forma autònoma i la biblioteca esdevé un espai de cohesió social.
- A nivell terapèutic, el taller permet als professionals de la salut mental fer un treball posterior més directe i profund, ja que veuen en les narracions detalls significatius. A més els joves milloren l'autoestima al sentir-se part de la comunitat al poder fer activitats fora del centre. (Veure annex 3).
- Pel que fa als joves, se'ls passa una enquesta, la seva opinió és molt positiva, fins i tot, molts reconeixen que els ha sorprès i s'ho han passat molt bé.

Arrel d'aquesta activitat, s'ha establert un conveni de cooperació i voluntariat amb usuaris de la Fundació Pere Mata, per facilitar que poc a poc s'incorporen a la societat.

Iniciatives com aquesta ajuden a trencar barreres i a eliminar estigmes socials, facilitant la reinserció social i laboral i ens animen a continuar treballant.

12. Accions previstes per a l'any vinent.

El projecte Traços de vida es basa en la continuïtat i manteniment de les activitats.

- Ens agradaria poder incloure una activitat teatral oberta a tothom. Pensem que l'expressió corporal, és una molt bona eina per poder gestionar emocions, per a la reinserció social, educativa i laboral, que els adolescents expressin, comuniquin, verbalitzin... i que els ajudi, poc a poc a reincorporar-se a la comunitat.

Un professional conduiria les sessions, i a través del treball en equip i l'expressió corporal es representaria una de les històries que ells mateixos haurien escrit. Es treballaria l'expressió corporal, les dinàmiques de grup, valors com el respecte, la cooperació, l'escolta activa, l'empatia, el treball en equip... per tal de fomentar la participació en activitats comunitàries i millorar el sentiment de pertinença i per tant, l'autoestima de tot el col·lectiu.

- Voldríem ampliar el fons àlbums il·lustrats, adquirint fons específic.
- Fer arribar el projecte a nous centres o entitats.
- Continuar editant el llibrets amb les narracions escrites anualment.

13. Pressupost (recursos invertits i recursos previstos a invertir).

A part dels recursos materials i humans que ja fem servir, caldria incorporar:

- 50€ per a material fungible: paper, bolígrafs, colors,...
- 600€ per continuar adquirint àlbums il·lustrats que ens permetin seguir treballant el tema emocional en acabar cada sessió del Taller d'escriptura creativa.
- 200€ per editar les històries que es van escrivint al llarg de les sessions per a que ells mateixos puguin veure com van evolucionant els textos.
- 500€ per a l'activitat teatral: contractació d'un professional, vestuari i *atrezzo*.

14. IFLA i les diverses associacions de bibliotecaris d'arreu del món estan implicades en l'Agenda 2030 de les Nacions Unides.

<https://fundacionbibliotecasocial.org/es/compromiso-bibliotecas-con-agenda-2030/>
T'agraïrem ens indiquis amb quins d'aquests objectius de l'agenda 2030 per al desenvolupament sostenible s'alinea el projecte.

11. Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles.

16. Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar accés a la justícia per a totes les persones i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.